

'Ik heb mijn hele familie geplunderd'

Hugo Luijten bij het oorlogsmonument in Saeffelen, waarop ook de naam van zijn hoofdpersoon staat. FOTO ROB OOSTWEGEL

Hugo Luijten (Nieuwstadt, 1969) is historicus en schrijver. Zijn romandebuut 'Offer voor een verloren zaak' gaat over een verre Duitse voorvader, Heinrich Ohlenforst, die sneuvelde in de Eerste Wereldoorlog.

SAEFFELEN
DOOR PETER JANSSEN

Tsja, dat moet je natuurlijk niet doen, als doodgewone arbeider. De dochter van de burgemeester bezwangeren. Zeker niet als die burgemeester een regelrechte klootzak is, zoals Hugo Luijten hem typeert. Hij zet de dorpeelingen op tegen de snoadaard. Maar het is 1914 en Heinrich Ohlenforst ziet in de mobilisatie een kans om weg te komen uit het dorp.

Hugo Luijten heeft met *Offer voor een verloren zaak* een roman geschreven vol liefde en intriges, spelend in de Eerste Wereldoorlog. Het moeilijkst vond hij het om de liefdesaffaire te beschrijven tussen twee jonge mensen. „Ik wilde het niet te goedkoop. Geen stuiverromannetje. Erg moeilijk om te beschrijven wat er in het hoofd van zo'n meisje omgaat. Als het over oudere dames ging, dacht ik aan mijn oma. En bij andere passages zullen verwanten zich herkennen. De burgemeester rookt goedkope sigaren waar hij bandjes van een duur merk omheen doet. Puur

om te pochen. Dat deed een oom van mij ook. Voor dit boek heb ik mijn hele familie geplunderd.”

De passages over de oorlog waren veel minder moeilijk voor de historicus. „Ik heb er veel over gelezen. Ook veel frontherinneringen van soldaten. Ik kan me er vrij goed in verplaatsen. Ik ben een beelddenker. Ik zie dat voor me. En als ik zo'n beeld oproep, ben ik er door aangedaan. Ik voel angst, verdriet, pijn. Ik luisterde tijdens het schrijven ook naar krakende grammofoonmuziek uit die tijd. En naar Duitse marsmuziek. Om in de sfeer te komen. De Duitsers trokken onder gejuich Aken binnen, ze werden ingehaald als de overwinnaars van Luik. Bij die passages draaide ik dat. Ik hoopte op die manier die sfeer op de lezer over te brengen.”

Bidprentje

Aanleiding voor de roman is een bidprentje van een in de Eerste Wereldoorlog gesneuvelde man, Heinrich Ohlenforst, een achterneef van zijn overgrootvader. Op de plek van het graf van Ohlenforst - „min of meer exact de plek” - neemt hij grond en doet die in een pot. Van een struik aan de kant van de weg breekt hij twee takjes af om er een kruis van te maken, dat hij in de aar-

de steekt. Bij de oorlogsherenking in Saeffelen (Selfkant) in 2014 plaatst hij pot met kruis bij het monument ter herinnering aan de inwoners van het dorp die gesneuveld zijn tijdens beide Wereldoorlogen.

Gebroken gezichten

De Eerste Wereldoorlog staat bekend als zeer gruwelijk en Luijten spaart zijn lezers in dat opzicht niet. Geschat wordt dat 280.000 soldaten aan die oorlog een afzichtelijke gezichtsverwonding overhielden.

Permanent. *Les gueules cassées* worden ze in Frankrijk genoemd, de gebroken gezichten. Dat beeld van een uitputtende loopgravenoorlog waarin jonge mannen voor het leven worden verminkt of een ellendige dood sterven, wordt door Hugo Luijten geschilderd alsof hij er bij was:

Een verpleger (...) hield de hand vast van een man wiens hoofd aan de zijkant verbrijzeld was en tegen wie hij zachtjes geruststellende woorden sprak. Over de mond van de gewonde

liep snot en speeksel dat zich bij de kin met bloed vermengde. Een eindje verder legde iemand een bandage aan bij een jongen van wie het gezicht bijna tot aan de ogen was weggereten. De pastoors hadden gelijk. Er bestond een helen Ohlenforst stond er middenin.

Hugo Luijten - *Offer voor een verloren zaak*. Uitgeverij The House of Books, 416 blz. Prijs 19,99 euro.

'Soms een innerlijk gevecht'

Van zijn moeder kreeg Hugo Luijten een doosje met oude bidprentjes. Een van die prentjes was gewijd aan Heinrich Ohlenforst, die een achterneef van zijn overgrootvader bleek te zijn. Ohlenforst sneuvelde in de Eerste Wereldoorlog. Onderzoek leerde dat deze soldaat was geboren in Saeffelen, gemeente Selfkant, net over de grens bij Sittard. Luijten besloot er een documentaire, een *graphic*

novel en een roman van te maken. Als romancier kon hij feiten en fictie vermengen, iets wat voor de historicus een doodzonde zou zijn. „Afen toe was er wel een innerlijk gevecht tussen de historicus en de romanschrijver.” De eerste reacties zijn heel enthousiast, zegt hij, ook onder vakbroeders. „Eindelijk iemand die vanuit het perspectief van de Duitsers schrijft.”

